

AZ

ALSÓ-LENDVAI ÁLLAMILAG SEGÉLYEZETT

KÖZSÉGI

POLGÁRI FIU-ISKOLA

XXI-ik

ÉRTESITŐJE

AZ

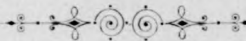
1892—93. ISKOLAI ÉVRŐL.

SZEKESZTETTE:

KISS DÉNES

IGAZGATÓ.

ZALA-EGERSZEG,

NYOMATOTT BREISACH SÁMUEL KÖNYVNYOMDÁJÁBAN

1893.

TARTALOM.

	Lap
<i>I. Igazgatói jelentés az 1892—93. tanévről . . . . .</i>	3
<i>II. Felügyelet . . . . .</i>	9
<i>III. Tantestület . . . . .</i>	10
<i>IV. Tanterv . . . . .</i>	12
<i>V. Leltár . . . . .</i>	22
<i>VI. A tanulók érdemsorozata . . . . .</i>	24
<i>VII. A tanulók statisztikai kimutatása . . . . .</i>	29
<i>VIII. A tanulmányi eredmény kimutatása . . . . .</i>	30
<i>IX. Kimutatás az eltávozott tanulókról . . . . .</i>	31
<i>X. Tornaverseny . . . . .</i>	32
<i>XI. Jótékonyág . . . . .</i>	35
<i>XII. Segélyezett és jutalmazott tanulók . . . . .</i>	37
<i>XIII. Szükséges tudnivalók . . . . .</i>	40

I.

IGAZGATÓI JELENTÉS

az 1892–93. tanévről.

Beiratások s a tanév kezdete. Az alsó-lendvai polgári fiúiskolában a tanulók szabályszerű felvétele szeptember hó 1., 2. és 3-án délelőtt történt, a javító- és felvételi vizsgálatok pedig ugyanazon napok délutánjain tartattak meg. A tantestület a felvételi vizsgálat alól csak azon növendékeket mentette fel, kik az elemi iskola IV. osztályát legalább jeles eredménnyel végezték, vagy az elemi iskola V. vagy VI. osztályának sikeres elvégzését igazolták.

Beiratkozott az I. osztályba 33, a II-ikba 15, a III-ikba 10, a IV-ikbe 12, az V-ikbe 2, a VI-ikba 4, vagyis összesen 76 tanuló.

A tanévet ünnepélyes «Veni Sancte»-val szeptember 4-én nyitottuk meg. Az isteni tisztelet után az I. oszt. termében összegyűlt növendékek előtt felolvastattak s kellőleg megmagyaráztattak az intézet rendtartási s fegyelmi törvényei s egyuttal a heti órarend is közöltetett a tanulókkal. Szeptember 5-én a szegény tanulók részére szükséges tankönyvek és rajzszerek osztattak ki, és így a rendszeres tanítás csak 6-án vehette kezdetét.

Változások a tantestületben. A lefolyt tanévben a tantestület kebelében több változás történt. *Kassai Nándor* rajztanár a nagykállói állami reáliskolához rendes tanárrá kineveztetvén, az ekként megüresedett rajztanári állásra *Gyulafi Endre* okl. polgáriszk. tanár neveztetett ki. Gyulafi Endre azonban a kinevezést nem fogadta el, azért a kir. tanfelügyelőség újabb felterjesztése folytán a nagymélt. vall. és közokt. Miniszterium 1892. okt. 7-én 42.648. sz. a. kelt magas rendeletével *Németh Mihály*-t,

a zalaegerszegi műasztalos tanműhely vezetőjét nevezte ki intézetünkhöz rendes rajztanárrá. A kinevezett állását nov. 1-én foglalta el. — Változás történt az izr. vallás tanításában is. *Schacherlsz Mózes* izr. hitoktató súlyos betegsége miatt — iskolaszékünk megkeresése folytán — az izr. hitközség november 15-től kezdve *Venetiáner Sándor*-t, a helybeli izr. elemi iskola tanítóját bizta meg ideiglenesen a vallás tanítás ellátásával. *Schacherlsz Mózes*nek időközben történt elhalálása folytán azonban nevezett *Venetiáner Sándor* hitoktatói minőségében a tanév végéig működött intézetünknel. — Ugyanitt kell felemlitenünk, hogy *Kiss Dénes* igazgató a nagyméltóságu vallás- és közoktatásügyi Miniszteriumnak 1892. évi nov. 17-én 51.093. sz. a. kelt magas rendeletével állásában véglegesítettett, továbbá, hogy *Pataky Kálmán* r. tanár részére a II-ik, *Iványi Andor* r. tanár részére pedig a IV-ik évtödös pótlék 1892. évi július 30-án 13.362., illetőleg 1893. január 2-án 53.654/1892. sz. a. kelt magas rendelettel folyóvá tétetett.

A tantestület hivatalos működése. A szeptember 6-án megkezdett tanítás rendes menetét nagyban akadályozta azon körülmény, hogy elegendő számu tanerővel nem rendelkezünk. Ugyanis *Murkovics János* kartársunk az elemi iskolánál rendes tanítói minőségben lévén alkalmazva, tanóráit a polgári iskolában csak 10, némely napokon pedig csak 11 óra után tarthatja meg. Ilyképen a hat osztályhoz csak öt tanerő állván rendelkezésre, a hiányzó tanár helyettesítéséről szó sem lehetett. Kénytelenek voltunk tehát a tanév két első havában a rajzórák kizárásával készített ideiglenes órarend szerint tanítani. *Németh Mihály* kinevezésével a tantestület létszáma teljessé válván, megérkezése után azonnal új órarendet készítettünk, s e szerint a tanítást nov. 1-én teljes erővel megkezdtuk illetőleg folytattuk azon reményben, hogy a rendszeres tanítást akadályozó körülmény többé nem fog előfordulni. Fájdalom! reményünkben nem sokára csalódnunk kellett. A már december közepén gyengélkedni kezdő *Káposztás Ferencz* kartársunkat a betegség január elején ágyba döntötte, s ez időtől kezdve a tanítással végkép fel kellett hagynia.

Január közepén már nem volt kétség az iránt, hogy szerencsétlen kartársunkat mindegyre sulyosabbá váló tüdőbaja hosszabb ideig fogja működésében megakadályozni; azért tanácsunkra a folyó tanév végéig terjedő szabadságolásáért, s a torna alól leendő végleges felmentéséért folyamodott. A kérvényt az iskolaszék a legmelegebb pártolással terjesztette be a kir. tanfelügyelőséghez, kérve egyuttal, hogy a szabadságolandó tanerő tárgyai ellátására alkalmas helyettes neveztessek ki, a tornaszat tanításával pedig — az eddigi 100 frt külön díj mellett — Németh Mihály rajztanár bizassék meg. Ez ügyben azonban a döntő intézkedés sokáig késett. Nehogy tehát beteg kartársunk tantárgyaiban pótolhatatlan mulasztás álljon elő, február 11-én tartott rendkívüli tantestületi gyűlésünkön Káposztás Ferencz tárgyait magunk között felosztottuk, s az új tantárgybeosztás alapján készült órarendhez a felettes hatóságok jóváhagyását is megnyervén, a tanítást a már harmadizben megváltoztatott órarend szerint február 20-án megkezdettük; ezen órarend azután egész a tanév végéig érvényben maradt. — Káposztás F. részére a magas miniszterium a kérelmezett szabadságidőt engedélyezte s őt a torna alól véglegesen felmentette, azonban 1893. évi ápril hó 12-én 15447. sz. a. kelt határozatával elrendelte, hogy a torna szabályszerű óraszámok keretén belül külön díj nélkül taníttassék. A tantestület javaslata alapján iskolaszékünk a tornatanítási tiszteletdíj engedélyezése ügyében újabb kérvényt intézett a magas miniszteriumhoz, e kérvényre azonban e sorok zártáig válasz még nem érkezett.

Egyébként tantestületünk az 1876-ban kiadott «Utasítás»-hoz képest minden hónapban megtartá rendes havi gyűlését, ezeken kívül öt rendkívüli értekezletet is tartott. Ezen értekezleten tudomásvétel s hozzáalkalmazkodás végett az igazgató előterjesztette a felsőbb tanügyi hatóságoktól érkezett rendeleteket, másrészt pedig tanácskozás tárgyát képezte a növendékek tanulásbeli előmenetele- s erkölcsi magaviselésének megbeszélése. Különös sulyt fektettünk arra, hogy a fegyelmezés és büntetés nemeinek alkalmazásában egyöntetűen járjunk el. — Hogy a szülők gyermekeik előmenetele s magavise-

lete felől tájékozást szerezhessenek, karácsonykor és husvétkor a növendékek részére «Értesítők» adattak ki. Egyébiránt a tanulók feltünőbb hanyagságáról, s komolyabb kihágásairól a szülők szóval vagy írásban más időben is értesítették.

Egészségügy, halálozás. Növendékeink egészségi állapota a lefolyt évben meglehetősen kedvező volt. A városban és vidékén uralkodott járványos betegség tanulóinkat megkímélte. Rövidebb ideig tartó könnyebb betegeskedések, főleg az alsóbb osztályokban, gyakrabban fordultak ugyan elő, azonban hosszabb ideig csak két növendékünk volt kénytelen az iskolától távol maradni; ezek közül az egyiket trachomája miatt — orvosi rendelet folytán — kellett eltiltanunk az iskola látogatásától.

Magában a tantestületben is fordultak elő rövidebb ideig tartó betegeskedések, melyek az oktatás rendes menetére mindenkor zavarólag hatottak; az igazgató pedig a családjában előfordult ragályos betegség és halálozás miatt volt kénytelen pár hétig az iskolától távol maradni.

Tantestületünknek a lefolyt évben két halottja is volt. *Schacherlsz Mózes* izr. hitoktató 1892. november 16-án, *Káposztás Ferencz* rendes tanár pedig 1893. április 19-én hunyt el. Mindkét kartársunkat hosszú ideig tartó betegség vitte sirba. Schacherlsz Mózes az intézet fennállása óta, tehát több mint 20 éven át volt polgári iskolánk izr. vallásu növendékeinek hitoktatója, Káposztás Ferencz pedig az 1875—76. tanév elejétől, tehát 18 éven át működött intézetünknel. Mindkét halottunkat a polgári és elemi iskola tantestületei s növendékei, s nagy közönség kísérték ki az örök nyugalom helyére. Legyen áldott emlékük! Béke lengjen hamvaik felett!

Vallásügy. A vallás-erkölcsi érzület ápolása és fejlesztése, mint mindig, ugy a lefolyt évben is egyik főgondját képezte tantestületünknek. A róm. kath. vallásu növendékek vasár- és ünnepnapokon, a szentség imádások napjain, nemkülönben a helyi ünnepek alkalmával tanáraik felügyelete alatt részt vettek a reggeli isteni tiszteleten, s karácsonykor és husvétkor a szent gyónást és áldozást is elvégezték. Az isteni tisztelet alatt *Mur-*

kovics János intézeti énektanár által betanított kardalokat énekeltek. — Az izr. vallásu tanulók hasonlóképen résztvettek vallásuk szertartásain.

A tanulók szorgalma, előmenetele s erkölcsi magaviselete. Növendékeink szorgalmát s tanulásbeli előmenetelét részletesen feltüntetik az alább közölt érdemsorozat és statisztikai táblázatok; azért itt csak annyit jegyzünk meg, hogy előmenetel tekintetében a mult évihez képest némi haladás mutatkozik, a szorgalmat illetőleg azonban nem nyilatkozhatunk ily kedvezően.

A felsőbb osztálybelieket leszámítva, növendékeink közül csak nagyon kevesen fejtenek ki oly szorgalmat, a minőt tőlük jogosan mngvárhatnánk; oly eset pedig, hogy valamely tanuló a szorosan vett iskolai teendőin felül is tenne valamit, valóban ritkaság számba megy.

A mi azonban a növendékek erkölcsi magaviseletét illeti, örömmel jelezhetjük, hogy az a megelőző tanévihez képest határozottan javult. Néhány bukott s nagyon romlott erkölcsü tanulónak a mult tanév végén történt kimaradása nagyon kedvezően folyt be növendékeink erkölcsi viszonyaira. Gondatlanság- és gyermekes csintalanságból eredő apróbb hibák gyakrabban fordultak elő, azonban komolyabb természetü kihágást csak egy-két növendéknél tapasztaltunk. Ezekkel szemben természetesen erélyesebben kellett fellépniünk, a minek kedvező eredménye nem is maradt el.

Rendkívüli tantárgyak. A rendkívüli tantárgyak közül növendékeink csak a latin nyelvet és zenét tanulták. A latin nyelv tanulására jelentkezett növendékeket *Gaal István* és *Gombás Elek* segédlelkész urak voltak szivesek oktatni, a zenére pedig *Murkovics János* intézeti énektanár tanítá növendékeinket, még pedig teljesen díjtalanul. Fogadja nevezett kartársunk önzetlen fáradozásaiért e helyen is legbensőbb köszönetünket!

Iskolai építkezés. Mult évi értesítőnkben már említettem, hogy az intézetünk részére emelendő épület tervét és költségvetését a kir. építészeti hivatal elkészítvén, azok a többi iratokkal együtt a magas miniszteriumhoz felterjesztettek. A terv és költségvetés ellen azonban a nagym. közokt. miniszterium azon kifogást emelte, hogy

a lépcsőház költsége tulságos magas, s hogy a tantermek — szabálytalanságuk miatt — az oktatás igényeinek nem felelnek meg. Ennélfogva 1892. évi június 30-án 20863. sz. a. kelt magas rendeletével a kir. tanfelügyelőséget kevesebb költségbe kerülő s a tanügyi kívánalmaknak jobban megfelelő terv és költségvetés készíttetésére utasította. A most említett magas miniszteri leirat iskolaszékünknek 1893. évi márczius 6-án tartott rendkívüli gyűlésén tárgyalatott, melyen *Dr. Ruzsicska Kálmán* kir. tanácsos s tanfelügyelő ur is részt vett. Beható tanácskozás után az iskolaszék elhatározta, hogy «azon kéréssel járul a nagymélt. Miniszter urhoz, hogy az épület tervéből az igazgatói lakást kihagyni, s ez által is az épület olcsóbb és gyors kivitelét előmozdítani kegyeskedjék. Kéri továbbá iskolaszék a nagymélt. Miniszter urat, hogy az építkezést lehetőleg az 1893. év tavaszán elrendelni méltóztassék.» Az iskolaszék megállapodásához képest kir. tanfelügyelő ur a magas miniszterium által kilógásolt tervet a miniszteri rendeletnek s az iskolaszék határozatának megfelelő átalakítás céljából a kir. építészeti hivatalhoz visszaküldte. Vajha a sokáig huzódó ügy végre kedvező megoldást nyerhetne!

Záróvizsgálatok. A tanévet bezáró vizsgálatok június 19—24. napjain tartattak; 25-én pedig, hálaadó isteni tisztelet után, a bizonyítványok és jutalmak kiosztattak s a tanév ünnepélyesen bezáratott.

II.

FELÜGYELET.

Intézetünkre felügyeletet gyakorolnak

I. fokulag:

a polgári községi iskolaszék.

Iskolaszékünk megbízatása az 189¹/₂. tanév végével lejárván, a városi képviselőtestület által a törvény értelmében újra választott iskolaszék aug. 28-án tartott ülésén következőleg alakult meg:

Elnök:

Alelnök:

K. Hajós Mihály, ügyvéd.

Kiss Pál, esperes-plébános.

Jegyző:

Gondnok:

Kiss Dénes, polg. isk. igazg.

Fuss Nándor, gyógyszerész.

Tagok:

Bellosics János, birtokos.

Brenner György, birtokos.

Dr. Király Mór, járási orvos.

Laubhaimer Oszkár, kir. közjegyző.

Nuszer János, jószágfelügyelő.

Pollák László, kereskedő.

Ráth János, birtokos.

Schacherlss Mózes, ker. rabbi (nov. 16-án megh.)

Sissovich Károly hercegi tisztartó.

II. fokulag:

Dr. Ruzsicska Kálmán, kir. tanácsos, Zalavárm. kir. tanfelügyelője.

III. fokulag:

a nagyméltóságú vallás- és közoktatásügyi Miniszterium.

III.

TANTESTÜLET.

1. **Iványi Andor**, polgári iskolákra képesített rendes tanár, az I. osztály főnöke, a természettudományi szertár őre; tanította a természetrajzot az I., II. és III. osztályban, az egészségtant a III. osztályban, a természettant a IV. és V. osztályban, a vegytant az V. és VI. osztályban, a gazdaságtant a VI. osztályban; ezenfelül február 20-tól a mértant az I. osztályban, és a földrajzt a IV-ikben. Heti óráinak összege 19, febr. 20-tól 22.

2. **Káposztás Ferencz**, polgári iskolákra képesített rendes tanár, okleveles tornatanító, a könyvtárak és tornaszertár őre, az I. időszakban a VI. osztály főnöke; tanította a magyar nyelvet az I—III., továbbá az V. és VI. osztályokban, a német nyelvet az I. osztályban, s a tornaszertart mint a hat osztályban. Heti óráinak összege 21. Működött január 1-ig.

3. **Kiss Dénes**, igazgató, középiskolákra képesített tanár, iskolaszéki jegyző, az országos középiskolai tanáregyesületnek, s a matematikai és physikai társulatnak tagja; tanította a számtant a III—VI. osztályokban, a mértant a III. és IV. osztályban, a könyvvitelt az V. és VI. osztályban; február 20-tól még a magyar nyelvet a III-ik, s a földrajzt a II. osztályban. Heti óráinak összege 17, február 20-tól 20.

4. **Kristály Balázs** segédtanár, polgári iskolákra képesített tanár, a III. osztály főnöke; tanította a magyar nyelvet a IV. osztályban, a német nyelvet a II. osztályban, a történelmet a III. osztályban, a számtant és mértant az I. és II. osztályban; február 20-tól még a magyar nyelvet a II., s a német nyelvet az I. osztályban. Heti óráinak összege 17, február 20-tól 20.

5. **Murkovics János**, segédtanár a helybeli róm. kath. elemi iskola rendes tanítója, az V. és VI. osztály főnöke, a hegedü tanfolyam vezetője, a róm. kath. fel. tanítói járáskör elnöke; tanította a német nyelvet a III—VI. osztályokban, s az éneket az összes osztályokban. Heti óráinak összege 11.

6. **Németh Mihály**, rendes rajztanár, a II. osztály főnöke, tanácskozmányi jegyző, a rajzszerter őre; tanította a szabadkézi rajzot a I—IV. osztályban, a mértani rajzot az V—VI. osztályban; a szépírást az I—III. osztályban; február 20-tól még a mér-

tant a II. osztályban, s a testgyakorlatot az összes osztályokban. Heti óáinak összege 24, február 20-tól 27.

7. **Pataky Kálmán**, polgári iskolákra képesített rendes tanár, a IV. osztály főnöke, a földrajzi szertár öre, az orsz. felső nép- és polg. isk. tan. egyesület tagja; tanította a földrajzot az I—IV. osztályban, a történelmet a IV—VI. osztályban, az alkotmánytant az V. osztályban; február 20-tól még a magyar nyelvet az I., V. és VI. osztályban. Heti óráinak összege 19, február 20-tól 22.

HITOKTATÓK:

1. **Gaál István**, helybeli róm. kath. segédlelkész; tanította a róm. kath. hittant az összes osztályokban.

2. **Schacherlsz Mózes**, kerületi rabbi; tanította az izr. vallástant az összes osztályokban.

3. **Venetiáner Sándor**, a helybell izr. elemi iskola tanítója; tanította november 15-től az izr. vallástant az összes osztályokban.

IV.

TANTERV.

I. osztály.

Osztályfőnök: IVÁNYI ANDOR.

1. **Hit- és erkölcsstan.** a) A róm. katolikus tanulóknál: Az «Egri középkeresztényizmus» I. része. A hitről, annak szükséges voltáról és kellékeiről. Az apostoli hitvallás 12 ágazatáról. A parancsokról általában. Isten tiszta, s az anyaszentegyház öt parancsolatja tüzetesen. Hetenként 1 óra. Tanította: Gaál István. — b) Az izr. vallású tanulóknál. Történelemből: Izrael a királyság alatt Salamon dicsősége és haláláig I. rész 1—10-ig. Hittanból: Az Isten tulajdonságai. Hetenként 1 óra. Tankönyv: Dr. Zsengeri Samu Hittani hármaskönyve. Tanította: Schacherlsz Mózes, november 15-től Venetiáner Sándor.

2. **Magyar nyelv.** Az értelmes olvasás gyakoroltatása a tartalom megértéséhez szükséges magyarázatokkal, néhány költemény beemléztetése. A mondat használatának feltüntetése után a puszta- és bővített mondat ismertetése. Az egyes mondatrészek kifejezésére használható beszédrészek, s ezzel kapcsolatban az alaktan, főszólyt fektetve a szók helyesírására. A név- és igeragok használata és csoportosítása. Írásbeli dolgozatok. K. k. Király Pál magyar nyelvt. I. rész, s Gyertyánffy dr. Kiss magyar olvt. I. rész. Hetenként 5 óra. Tanította: Káposztás Ferencz, február 20-tól Pataky Kálmán.

3. **Német nyelv.** A betűk ismertetése után az írás és olvasás gyakorlása. Az egyszerű mondatalkotáshoz szükséges szótanulás az ide tartozó alaktani szabályokkal. K. k. Graf J. Németnyelvtan I. rész. Hetenként 2 óra. Tanította: Káposztás Ferencz, február 20-tól Kristály Balázs.

4. **Földrajz.** Magyarország részletes ismertetése összekötésben a statisztikával. Magyarország függőleges tagozata és vízrajza. Az egyes vidékek természeti viszonyai, néprajza, tekintettel a lakosok főbb foglalkozásának ismertetésére. Az ország politikai földrajza, terményei, állatai és népei. Ausztria általánosan.

K. k. Dienes P. Egyetemes földrajza. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. **Számтан.** A tizes számrendszer. A négy alapmivelet egész számokkal és tizedes törtekkel. A számok oszthatósága. Legkisebb közös többszörös. A közönséges törtszámok négy alapmivelete. A törtszámok kölesönös átváltoztatása. Összevonások és szétbontások. Időszámítási feladatok megoldása. Példatárul szolgált: Barbierik T. Számtan a polg. isk. számára. I. rész. Hetenként 3 óra. Tanította: Kristály Balázs.

6. **Mértan.** Az egyenes és kör. A szög; a három-, négy- és sokszögek tulajdonságai, hasonlóságuk, egybevágóságuk, szimetriájuk. Sik- és köridomok területének kiszámítása. Tankönyv: Suppan V. Rajzoló geometria. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály Balázs, február 20-tól Iványi Andor.

7. **Természetráajz.** Az őszi és tavaszi hónapokban növénytan (virágos növények és gombák); a téli hónapokban ásványtan (néhány kőzettel) természetes példányokon szemléltetve. K. k. Róth Növénytan és Ásványtan elemei. Hetenként 3 óra. Tanította: Iványi Andor.

8. **Szabadkézi rajz.** Az egyenes vonal s azokból alkotható szalag s padony minták rajzolása, színes sraffirozása s festése; előrajzolás után. — Hetenként 3 óra. Tan.: Németh Mihály.

9. **Mértani rajz.** A szerkesztő síkmértan elemei. A rajzszerkesztés ismertetése s használati módja. Az egyenes s görbe vonal származása, alakja és egymáshoz való helyzeti viszonyának ismertetése. Az egyenközűek, merőlegesek s nem egyenközűek ismertetése; a szögek származása, nevei és szerkesztési módja; a szögmérő szerkesztése s használási módja. A síkidomok ismertetése s adott alkatrészekből való szerkesztése; a szabályos és szabálytalan sokszögek s másolási módjuk. A csillag idomok s szerkesztései. Az előadott tananyag rajzolása. Hetenként 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

10. **Szépírás.** Magyar és német folyóírás ütem szerint. Hetenként 1 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Ének.** Énekgyakorlatok az első három hangtól fogva a teljes C-dur scáláig — ide értve a szokottabb ütenyemeket, a negyed, fél, egész és nyolczad hangjegyeket. Egy és két szólamu magyar népdalok éneklése. K. k. Bartalus István, «Magyar énekkola». Hetenként 1 óra. Tanította: Murkovics János.

12. **Testgyakorlat.** Szabad- és rend gyakorlatok; taggyakorlatok helyben, menet közben; járás, szaladás és ugrás; sorok felállítása; egyszerű rendben menet, ellenvonulás, menet közben fordulatok, körképzés. Az egyszerűbb szerygyakorlatok. Hetenként 1 óra. Tanította: Káposztás Fer., február 20-tól Németh Mihály.

II. osztály.

Osztályfőnök: NÉMETH MIHÁLY.

1. **Hit- és erkölcsstan.** a) A róm. kath. tanulóknál: mint az I. osztályban. b) Az izr. tanulóknál. Történelemből: A birodalom szétesztlásától Järmija profétáig. II. rész. 11—24-ig. — Hittanból: Az erkölcsi kötelességek és Isten iránti kötelességek. Hetenként 1 óra. Tanította: Schacherlsz Mózes, november 15-től Venetiáner Sándor. K. k. mint az I. osztályban.

2. **Magyar nyelv.** Prózai olvasmányok értelmes és kellően hangsúlyozott olvastatása, azok tartalmának megmagyarázása és szabadon elbeszéltetése; könyv nélkül tanult költemények szavalása. A nyelvtan mondattani része. A határozók részletes tárgyalása. Az egymás mellé- és alárendeltségi viszonyban lévő mondatok ismertetése. A többszörösen összetett mondatok. A körmondatok. Írásbeli dolgozatok készítése. K. k. Király Pál Magyar nyelvtan. II. rész és Gyertyánffy—Kiss Magyar olvasókönyv. II. rész. Hetenként 5 óra. Tanította: Káposztás Ferencz, február 20-tól Kristály Balázs.

3. **Német nyelv.** Az egyszerű mondatalkotáshoz szükséges alaktani szabályok folytatólagos ismertetése. Szó- és írásbeli fordításhoz szótanulás. Olvasás. Kisebb versek emlézése. K. k. Graf J. Német nyelvt. I. rész. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály B.

4. **Földrajz.** Ausztria ismertetése után Europa egyes államainak vizsintes és függőleges tagozata, azok éghajlata, terményei és műveltségi viszonyai. Europa kedvező pártfejlődése, s ennek befolyása a kereskedelem és műveltség előhaladására. Europa nagysága, éghajlata, terményei, népei. Ázsia általános és részletes ismertetése. K. k. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán, február 20-tól Kiss Dénes.

5. **Számtan.** Számolási előnyök és rövidítések. Rövidített sokszorozás és osztás. Az arányosság fogalma és a kettős tétel. Az arányok és aránylatok s ezek alkalmazása az egyszerű hármas-szabályra és százalékszámításra. Tankönyv- és példatár: Barbierik T. Számtan. II. rész. Hetenként 3 óra. Tanította: Kristály Balázs.

6. **Mértan.** A koczka szemléltetése s rajzolása; a pont, vonal és a sík a térben. Hasábok és hengerek, kupok és gulák; a gömb. Szabályos testek. Testek szimmetriája. A testek egybevágósága, hasonlósága és egyenlősége. A testek köbtartalma és felszíne. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály Balázs, február 20-tól Németh Mihály.

7. **Természetrajz.** Állattan — jobbra természetes példányokon — szemléltetve. Tank. Róth S. Állattan elemei. Hetenként 3 óra. Tanította: Iványi Andor.

8. **Szabadkézi rajz.** A görbe vonalak s azokból alkotható egyszerű s összetettebb görög, arabs, perzsa, mór, római és renaissance diszitmények rajzoltatása s színeztetése, előrajzolás után. Hetenként 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

9. **Mértani rajz.** A kerülék, hajtalék, mentelék s csiga vonal szerkesztése. Az ábrázoló mértan fogalma, alkalmazása; a vetítés és nemei. A pont, vonal, sík, síkidom ábrázolása egy s két síkon; a vonal hajlásszöge, valódi nagysága, s átdőfési pontja. A szögletes és gömbölyü testek ábrázolása. Az előadott anyag rajzolása. Hetenként 3 óra. Tanította: Németh Mihály.

10. **Szépírás.** Magyar és német folyóírás ütem szerint. Hetenként 1 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Ének.** A hangnemek ismertetése. A hangközök és hangzatok gyakorolása. Alakító és előadó jelek. Négyszólamu kardiálok. K. k. Dr. Harrach József «Magyar-Arion.» Hetenként 1 óra. Tanította: Murkovicz János.

12. **Tornászat.** Lásd az I. osztályt.

III. osztály.

Osztályfőnök: KRISTÁLY BALÁZS.

1. **Hit- és erkölcsstan.** a) A róm. kath. tanulóknál: Róder A. «Bibliai történetek nagyobb gyermekek számára» című tankönyvből: az «Uj-szövetségről» szóló rész. Dr. Dallos József szertartástanából: a bevezető rész. Hetenként 1 óra. Tanította: Gaál István. — b) Az izr. tanulóknál. Történelemből: A babiloni fogságtól Sziracli példabeszédéig III. rész 37—56-ig. Hittanból: Szertartások. Hetenként 1 óra. Tk. mint az I. osztályban. Tanította: Schacherlsz Mózes, november 15-től Venetiáner Sándor.

2. **Magyar nyelv.** A magyar nyelvtan rendszeres és részletes tárgyalása: hang-, szó- és mondattan. Prózai és költői olvasmányok, azok fejtegetése s könyv nélkül való előadása. Kéthetenként írásbeli dolgozat. K. k. Király P. Rendszeres magyar nyelvtana s Gyertyánffy dr. Kiss Áron magyar olvasókönyve III. rész. Hetenként 4 óra. Tanította: Káposztás Ferencz, február 20-tól Kiss Dénes.

3. **Német nyelv.** A második osztályban eltanultak kibővítése és folytatása. A főnév esetei és a viszonzó; az összetett főnevek és a tulajdonnevek ejtegetése; a melléknév mint jelző, a melléknév fokozása; az igék hajtogatása a három főidőben; a névmások és a számszó. Az egyszerű mondat szórendje; fordítások szóbelileg és írásban, magyarból németre és viszont. K. k. Graf J. német nyelvtan és gyakorlókönyv. Hetenként 3 óra. Tanította: Murkovicz János.

4. **Földrajz.** Amerika részletes, Afrika és Ausztrália általános ismertetése, azok vízszintes és függőleges tagozata, éghajlata, terményei, műveltségi állapotai és politikai földrajza. A felfedezések rövid története. K. k. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. **Történelem.** A magyarok története. A vérszerződés, honfoglalás. A keresztény vallás fölvétele s annak jelentősége. Az Árpád-házi és más uralkodók kormánya alatt a nemzeti fejlődés. A Habsburgok alatt a vallás- és szabadságért vívott küzdelmek. A török uralom és az alól való felszabadulás. A pragmatika-sanctió. A nemzet haladása az újabb időkben szellemi és anyagi téren. K. k. Horváth—Marczali Magyarország története. Hetenként 2 óra. Tanította: Kristály Balázs.

6. **Számтан.** Összetett arányok és aránylatok. Összetett hármasszabály egyszerű következtetésekkel s az összetett aránylatokkal. Egyszerű kamatszámítás. Közép-határidő számítás. Egyszerű és összetett arányos osztás (társasági szabály.) Elegyítési számolás. Lánczszabály. Tankönyv: Barbierik T. Számтан III. rész. Hetenként 2 óra. Tanította: Kiss Dénes.

7. **Mértan.** Egyenes vonalú síkidomok adott arányban kisebbített másolása s ennek alapján főképp a háromszögek congruentiája és hasonlósága. A középponti és a tengely szimmetria alaptételei. A síkidomok szerkesztése meglévő adatok alapján. Az idomok átalakítása és osztása, egyenlő és arányos részekre. A körtan kibővítése. Tankönyv: Dr. Császár K. Szerkesztő Planimetria. Hetenként 2 óra. Tanította: Kiss Dénes.

8. **Természetrájk.** Ásványtan, kőzetan és geologia. Őszel és tavasszal növénytan (virágtalanok ismertetése, virágosak meghatározása, általános összefoglalások.) Tank. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Iványi Andor.

9. **Egészségтан.** A levegő, lakás, ruházat, tisztaság, táplálék, munka, szokások, foglalkozási módok befolyása az egészségre. A betegekkel való bánásmód s a rögtöni balesetekben való első segélynyújtás módja. Közegészségügyi fontosabb szabályok. Tank. Dr. Széll L. Életmentés és egészségтан polg. isk. számára. Hetenként 1 óra. Tanította: Iványi Andor.

10. **Szabadkézi rájk.** Stylszerű, egyszerűbb s majd összetettebb diszitmények rájkolása, arányos nagyítása vagy kisebbítése; a rájkoknak tussal való kihuzása s az árnyék vonal feltüntetésével. Hetenként 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Mértani rájk.** A pont, vonal, sík, síkidom ábrázolása, különböző helyzetekben. A vonal hajlásszöge, valódi nagysága, átdőfési pontja; két vagy több vonal kölcsönös helyzete. A sík metszése. A szögletes s gömbölyű testek ábrázolása, s síkkal való metszése. Az előadottak rájkolása. Het. 2 ó Tan: Németh M.

12. **Szépírás.** Rond írás; kis és nagy betűk ismertetése, s gyakorlása. Hetenként 1 óra. Tanította: Németh Mihály.

13. **Ének.** Lásd a II. osztály tananyagát.

14. **Testgyakorlat.** Sorakozás, igazodás, fordulatok; sorokba fejlődés; menet közben fordulatok és kanyarulatok. Kettős rendek, katona s egyéb rendgyakorlatok, fordulatok, kanyarodások. Egyszerű s nehezebb kargyakorlatok. Hetenként 1 óra Tanította: Káposztás Ferencz, február 20-tól Németh Mihály.

IV. osztály.

Osztályfőnök: PATAKY KÁLMÁN.

1. **Hit- és erkölcsstan.** a) Róm. kath. hittan: lásd III. osztályt. b) Izr. hittan. Történelemből: A Maccabeusoktól a mostani korig IV. rész 37—56-ig; hittanból: A szertartások. Tank. Dr. Zsengeri Samu Hittani hármaskönyve. Tanította: Schacherl sz Mózes, november 15-től Venetiáner Sándor.

2. **Magyar nyelv.** a) Nagyobb epikus olvasmányok. Arany «Toldy»-jának olvastatása. Az olvasmány tartalmának megértésén kívül a költői írásmód sajátosságainak szemléltetése s a mű szerkezetének ismertetése.

Prózaolvasmányok: leírások, életrajzok, elbeszélések, értekezések.

b) Irálytan. Az egyszerű és szépírásy kellékei s alkalmazásuk. Az anyaggyűjtés; az anyag elrendezése; a kidolgozás. A leíró, elbeszélő, értekező és szónoki előadás ismertetése. Az időmértékes és rimes verselés főbb vonásokban. Az ügyiratok.

Írásbeli dolgozat anyagául részint ügyiratok, részint leírások, elbeszélések szolgáltak. K. k. Dr. Gööz József Magyar irálytana és Arany J. Lehr A. «Toldi»-ja. Hetenként 3 óra. Tanította: Kristály Balázs.

3. **Német nyelv.** A harmadik osztályban eltanult tananyag általános ismétlése után a segédigék; a gyenge és erős igék teljes hajtogatása cselekvő és szenvedő alakban. Szó- és írásbeli fordítások magyarból németre és viszont. K. k. Graf J. német nyelvtan I. rész és Felsmann «Deutsches Lesebuch» I. rész. Hetenként 3 óra Tanította: Murkovics János.

4. **Földrajz.** A föld felületének általános ismertetése. A matematikai földrajz elemei. K. k. mint az I. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán, február 20-tól Iványi A.

5. **Történelem.** Óskori műveltség. A keleti népek történelme után a görögök és rómaiak történelme. A kereszténység megalapítása és elterjedése. A népvándorlás s az újabb államok keletkezése. Mohamed működése s tanának elterjedése. A pápaság

és császárság küzdelmei. A keresztes háborúk okai és következményei. Francia-, Angolország története s a Habsburgok a középkor végén. K. k. Ribári—Varga Világtörténelem. Hetenként 3 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

6. **Számтан.** Az arany és ezüst súlymértékei, finomsága és értékszámítása. A hazai és ránk nézve fontosabb külföldi államok valutája és vert pénzei ismertetése az ide vonatkozó számításokkal. A helyi és idegen váltók leszámolása Fizetés küldött és intézett váltóval (rimessa és tratta.) — Az algebrából: A 6 alaplévelet és az első fokú egy ismeretlenű egyenletek. Tankönyv: Barbierik T. Számтан IV. rész és Mauritz R. Algebra. Hetenként 3 óra. Tanította: Kiss Dénes.

7. **Mértan.** A tér felmérése és területének kiszámítása. A testek felületének és térfogatának kiszámítása, az algebra alkalmazásával a mértanra. K. k. Dr. Wohlrab Fl. Szemléltető geometria. Hetenként. 1 óra Tanította: Kiss Dénes.

8. **Természettan.** Az erők. A testek egyensúlya és mozgása. Tank. Dr. Kovács Fizika. Hetenként 3 óra. Tanította: Iványi Andor.

9. **Szabadkézi rajz.** Egyszerű s összetettebb diszitmények rajzolása s árnyékolása, lap- és gypsz minták után. Hetenként 3 óra. Tanította: Németh Mihály.

10. **Mértani rajz.** A pont, vonal, sík, síkidom ábrázolása különböző helyzetekben; a vonal hajlásszöge, valódi nagysága, átdőfési pontja; két vagy több vonal kölesönös helyzete; a sík s metszése. A szögletes s gömbölyű testek ábrázolása, síkkal való metszése, a metszet valódi nagyságának meghatározása. A lapos és éles menetű csavar szerkesztése. Az árnyékszerkesztés. A fény sugar irányja, a pont, vonal, egyenes és görbe vonalú síkidomok; a gömbölyű és szögletes testek saját s vetett árnyékának meghatározása. Az előadott anyag rajzolása. Hetenként 2 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Ének.** Lásd a II. osztály tananyagát.

12. **Tornászat.** Lásd a III. osztály tananyagát.

V. osztály.

Osztályfőnök: MURKOVICS JÁNOS.

1. **Hittan.** Dr. Vappler A. «Katholikus Egély» című tankönyvből: a bevezető rész. A kath. vallás igazságának és isteni eredetének bebizonyítása a négy evangélium nyomán. Krisztus Jézus isteni küldetésének és istenségének bebizonyítása, ezzel kapcsolatban megczáfolva hitünk elleneinek téves okoskodásait. Hetenként 1 óra. Tanította: Gaál István.

2. **Magyar nyelv.** A dráma különféle fajai. Az újabb korban irt jelesebb drámái, lyrai és epikai művek olvastatása rövid tartalmi magyarázatokkal kísérve. Irodalom történet, különösen az általános virágzás kora egészen a legújabb időkig. Írásbeli dolgozatok. K. k. Könyei dr. Boros magy. irodalom történet. Hetenként 3 óra. Tanította: Káposztás Ferencz, február 20-tól Pataky Kálmán.

3. **Német nyelv.** A visszaható-, személytelen-, értelemmódosító-, származott- és összetett igék hajtogatása és alkalmazása. Fordítás magyarból németre. Német olvasás fordítással és elemzéssel. Írásbeli gyakorlatok. K. k. Graf J. német nyelvtan és Felsmann «Deutsches Lesebuch» II. rész. Hetenként 3 óra. Tanította: Murkovics János.

4. **Történet.** Europa történetének folytatása a legújabb korig, nevezetesen: A fölfedezések, a reformáció, a vallási és nemzeti háborúk, a fejedelmi abszolutismus kora, az amerikai szabadságharc, a francia forradalom és Napoleon kora. Továbbá az újabb forradalmak és az állami újabb alakulások története. K. k. mint a IV. osztályban. Hetenként 3 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

5. **Alkotmánytan.** Az államok kormányzása. A magyar államról és a magyar nemzetről. A királyi hatalomról. Az ország kormányzata, a törvényhatóságok. A községek önkormányzata. Az igazságszolgáltató hatalomról. Magyarország és Ausztria között levő államjogi viszonyról. Továbbá a honpolgári jogok és köteleességek, s végül a magán- és büntetőjog alapvonalai főbb vonásokban K. k. Csiky K. A hazai alkotmány és jogismeret alapvonalai. Hetenként 2 óra. Tanította: Pataky Kálmán.

6. **Számтан.** Első foku egyenletek több ismeretlennel. Másodfoku egyenletek egy ismeretlennel. A logaríthmus és alkalmazása. A számtani és mértani haladvány (progressió.) A kamatos-kamat számítása. Tankönyv: Mauritz R. Algebra. Hetenként 3 óra. Tanította: Kiss Dénes.

7. **Könyvvitel.** Az egyszerű könyvvitel elméletileg és gyakorlatilag alkalmazva az iparra és kereskedelemre. A leltár-, emlék-, pénztár-könyv-, napló- és főkönyv vezetése. K. k. Roller-Wittinger Könyvviteltana. Hetenként 1 óra. Tanította: Kiss D.

8. **Természettan.** A hő hatásai, terjedése és forrásai. A delezességi és villamosságai tünemények. A hang, ennek terjedése és visszaverődése; a zenei hang kellékei, erőssége, magassága, szinezete. A fény, ennek visszaverődése, törése s az ezeken alapuló készülékek. Tk. mint a IV. o.-ban. Het. 2 óra. Tan.: Iványi A.

9. **Vegyтан.** A fontosabb nemfémes és fémes elemek, ezek élegei, kloridjai. A fontosabb savak, bázisok és sók. Atóm- és molekula-súlyok. Tank. Balló M. Elemi vegyтан. Hetenként 2 óra. Tanította: Iványi Andor.

10. **Mértani rajz.** A szerkesztő s gyakorlati mérés tan. Sík mérés tan; alapvető feladatok. Egyenes vonalon összeillő idomok; egyenes vonalak, egyenlő, páros és páratlan részekre való osztása; egyenes oldalon, arányos részű idomok. Arányos és aránylatot képező egyenes vonalak; egyenes oldalú hasonló idomok; egyenes oldalú síkidomok átalakítása s részekre osztása. Görbe vonalú síkidomok. A mérés tan gyakorlati alkalmazása. Földterület felmérése; helyszínrajzok; földterület felvétele; mérő asztal felállítása; a mezőn egy pontnak, vonalnak, szögnek, háromszögnek, sokszögnek egy vagy két álláspontból való felvétele mérő asztallal. A felülvizsgálás. Erdőség és földbirtok felvétele s felmérése. Az iránytű használata. Vízszintezés és magasság mérés. Helyszínrajz elemei. A térképek, a tárgyak jelölése, a térképek festése, a festékek, a térképjelek; az emelkedési viszonyok kiemlése, a térképírás, a másolás. Az előadottakból rajzok készítése. Hetenként 3 óra. Tanította: Németh Mihály.

11. **Ének.** Lásd a II. osztály tananyagát.

12. **Tornászat.** Lásd a III. osztály tananyagát.

VI. osztály.

Osztályfőnök: MURKOVICS JÁNOS.

1. **Hit- és erkölcs tan.** a) Róm. kath. tanulóknál: Lásd az V. osztály tananyagát. b) Izr. tanulóknál: Az imádságból több darabnak magyarra való fordítása. Hetenként 1 óra. Tank. Dr. Zsengeri Samu Hittani hármaskönyve. Tanította: Schacherlsz Mózes, november 15-től Venetiáner Sándor.

2. **Magyar nyelv.** Lásd az V. osztály tananyagát.

3. **Német nyelv.** A nyelvtan bevégezése. Német olvasás fordítással és elemzéssel. Beszéd- és írásgyakorlatok. K. k. Graf J. német nyelvtan és Felsmann «Deutsches Lesebuch» III. rész. Hetenként 3 óra. Tanította: Murkovics János.

4. **Történelem.** A pogány korszak, a kereszténység és királyság behozatala és szervezete; a régi és új rend küzdelme, az új rend megszilárdulása; Magyarország a két császárság között. Az állam egységének lazulása; átmenet a hűbériségbe. Magyarország mint keleti nagyhatalom, a szláv és német befolyás, a török elleni küzdelmek. Mátyás kora. A köznemesség és főnemesség küzdelme; az ország hanyatlása, 1526. Az ország darabokra való bomlása, a török hódoltság befolyása. Erdély mint a nemzetiség, alkotmányosság és szabad vallásgyakorlat előharcosa. Az uralkodóház központosításra törekvő politikája. Az ország területének visszaszerzése; az alkotmány biztosítása. Reformok, a nemzet és dynastia kibékülése. Az alkotmányos reformok által való ujjaszületés. K. k. Varga O. A magyarok oknyomozó történelme. Hetenként 3 óra. Tanította: Pataky K.

5. **Számítan.** Kapcsolástan. Valószínűségi számítás. Az egyszerűbb életbiztosítási számítások. Bankok ismertetése. Allam- és értékpapírok. Sorsjátékok. Törlesztési és járadék számítások. K. k. Dr. Lutter Nándor betűszámítana. Hetenként 3 óra. Tanította : Kiss Dénes.

6. **Könyvvitel.** A kettős könyvvitel elmélete és gyakorlati alkalmazása különös tekintettel az iparra és kereskedelemre. Két havi üzletterv kidolgozása a francia módszer szerint. K. k. mint az V. osztályban. Hetenként 2 óra. Tanította : Kiss Dénes.

7. **Vegyten.** Oxidáció. Szénhidrogének, szénhidrátok, erjedés, alkoholok, egyszerű aetherek, aldehydok, szerv. savak, összetett aetherek, zsírok és alkalmazásaik; cyan-vegyületek; szerves aljak, mesterséges és természetes festékek; gyanták és balszamok; proteinek. Tankönyv mint V. osztályban. Hetenként márczius 20-ig 2, az után 1 óra. Tanította : Iványi Andor.

8. **Gazdaságtan.** A szerves élet feltételei; a talajról, vetésforgásról és trágyázásról; a növények kezeléséről általában. Az állattenyésztésről röviden. Hetenként 1 óra. Tanította : Iványi Andor.

9. **Mértani rajz.** Lásd az V. osztály tananyagát.

10. **Ének.** Lásd a II. osztály tananyagát.

11. **Tornászat.** Lásd a III. osztály tananyagát.

V.

LELTÁR.

A) Könyvtárak.

I. **A tanári könyvtár** e tanévben a következő művekkel gyarapodott.

a) Ajándékozás útján: a nagym. vall. és közokt. minisztériumtól, a «Néptanítók Lapja» 1892. évfolyama.

b) Bevásárlás útján: Bodnár Zsigmond «A magyar irodalom története» cz. művéből 15 kötet. — Brehm: Az északi sarktól az egyenlítőig. — Wartha Vincze: Az agyagipar. — Kubinyi Ágoston: Magyarországi mérges növények. — Guillemin: A mágnesség és elektromosság. — Kovács Pál: Az elektrotechnika kézikönyve. — Hermann Otto: Az északi madárhegyek tájáról. — Suter: A mathem. tudományok története. — Toldy Ferencz: Magyar államférfiak és írók. — Petrik Géza: A «Néptanítók Lapja» 1868—1892. évi folyamainak repertoriuma. — Pallas Lexiconából 2 kötet. — Továbbá elhunyt Káposztás Ferencz kártársunk könyvtárából tetemesen leszállított áron a következő műveket szereztük be: Weber Gy.: Világtörténet 5 kötet. — Th. König: Histor. geogr. Handatlas. — Lovesányi Gy.: Földrajz 5 kötet. — Horváth M.: A magyarok története. — Rousseau Emil v.: a nevelésről. — E. Eiselen: Abbildung von Turn-Übungen. — Hunfalvy: Ég és föld. — Tordai: Ember-bonecztan. — Visontay: Europa összehasonlító földleírása. — Ajtay S.: Világtörténelem (1814-ből.) — Losontzi István: Hármaskis tükör (1818-ből.) — Veszely-Imecs: Utazás Oláhhonban. — A testület részére a következő folyóiratok és szaklapok jártak: Középiskolai tanáregyesületi közlöny 1892—93. évf. — Polgári iskola 1893. évf. — Felső nép- és polg. iskolai közlöny 1893. évf. — Magyar tanítóképző 1893. évf. — Népinevelők Lapja 1893. évf. I. negyede. — Egyetemes közoktatásügyi szemle 1893. évf. — Hivatalos Közlöny 1893. évf. — Természettudományi közlöny a Pótfüzettel együtt 1893. évf. — Összes érték: 68 frt 81 kr.

II. **Az ifjúsági könyvtár** részére a következő művek szereztettek be: Kalocsa Róza: Tündérbert. — Schmid Kristóf: Husvéti tojások, Tannenbúrgi Róza, Paulina, A kalászszedő leány, Timót és Philemon, A piros és fehér rózsák, A rajnai

vizár. — Ambrozovics-Meszlényi Ilona: A meghallgattatott ima. — Brassey: «Utazás a Napsugáron». — Hevesi Lajos: Jelki András bajai fiú rendkívüli kalandjai ötödfél világrészben. — Jankó János: Stanley utazásai, kalandjai és felfedezései. — Kingsley Károly: A hősök, görög tündérmesék, ford. Pulszky Ág. — Mikszáth K.: Magyarország lovagvárai regékben és a «Beszélő köntös». — Sand Gy.: A hóember. — Vámbéry Ármín: Indiai tündérmesék. — Cottin: A szibériai számüzöttek. — Csengey Gusztáv: A mocsarak királya. — Gaál Mózes: Az utolsó lantos. — Goldschmidt Olivér: A vékfildi lelkész. — Kürthy Emil: Az aranyos. — Vas Gereben: Nagy idők, nagy emberek. — Gyulai Pál: Egy régi udvarház utolsó gazdája. — Dr. Kiss Áron: Magyar gyermekjáték gyűjtemény. — Cooper J. F.: Bórharisnya-történetek. — Összesen: 24 kötet 38 ffr 79 kr. értékben.

III. **A szegény tanulók segélykönyvtára** részére az iskolaszék a következő tankönyveket szerezte be: Dr. Gööz: Magyar irálytan (1 péld.) — Arany Toldija (1 péld.) — Egri középkeletkizmus (1 péld.) — Felsmann: Deutsches Lesebuch (6 péld.) — Dr. Dallos: Szerartástan (7 péld.) — Összesen 16 példány 9 ffr 17 kr. értékben.

B) Szerárak.

I. **A természettani szerár** részére az 1891—92. tanévi általányból a mult évi értesítöben felsorolt szereken kívül még a következő eszközöket szereztek be: Villamos harangjáték, Ampére állvány rohamirányváltoztatóval és 5 sodronyalakkal; összes érték: 22 ffr. — A helybeli takarékpénztár ezidei 60 ffrnyi szives adományára légszivattyu beszerzésére, illetöleg kicserélésére fog fordittatni.

II. **Természetráji szerár.** Ehető túskeborü. (Dervaries Kalmán nyugalm. kir. eljárásbíró ur ajándéka.)

III. **Rajzszerár.** Beszerzettetett 25 drb. gypszminta 24 ffr 76 kr. értékben.

IV. **Tornaszertár.** Egy vizszinlétra, dobogó ugráshoz, 2 drb. matrác, 50 drb. fabot, 30 drb. fasulyzó, nyujtó-rúd kovácsolt vasból, nyujtó-rúd kórisfából aczél belső-rúddal. Összes érték: 120 ffr.

V. **Régiségtár.** Ujabb kókori fejsze Csömödér (Zalamegye) vidékéről; adományozta Varga József II. oszt. tanuló.

A többi szerárak ez évben nem gyarapodtak.

C) Butornemüek, javítások és vegyesek.

Könyvszekrény a szegény tanulók könyvtára részére 12 ffr. — Órák javításáért 2 ffr 50 kr. — Az iroda számára beszerzett képek keretbe foglalásáért 4 ffr 80 kr. — Vegyesnemüekért 8 ffr 34 kr. — Összesen 27 ffr 64 kr.

VI.

A TANULÓK ÉRDEMSOROZATA.

I. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számítan	Mértan	Természettrajz	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépírás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
	Apatits János rk.	3	3	3	3	3	4	4	3	3	3	3	3	4	2
	Bisell Gyula rk.	2	1	1	2	1	1	1	3	3	3	3	3	2	1
	Dreissiger Izidor izr.	1	1	1	2	1	1	1	3	2	2	3	2	2	1
	Fürst Albert izr.	1	2	3	4	4	3	3	3	3	3	3	3	3	2
5	Gallics Tamás rk.	4	3	4	4	4	4	3	3	2	2	2	2	4	2
	Grosz Béla izr.	1	2	3	3	2	2	1	2	2	3	2	2	3	2
	Helyes Géza (ism.) rk.	3	3	3	3	3	3	3	2	1	2	2	2	3	2
	Ivanics Ferencz rk.														
	Jakab Ferencz rk.	2	2	3	2	3	3	3	3	3	2	1	2	3	2
10	Káply Elemér ág.	1	3	3	3	3	3	3	2	2	3	2	2	3	1
	Kirnbauer Fer. (ism.) ág.	2	2	2	1	2	2	1	2	2	2	3	2	2	2
	Kodela József (ism.) rk.	2	3	3	3	3	3	3	1	2	2	1	.	3	2
	Kollar Karoly rk.	2	2	2	3	2	3	2	2	2	2	2	3	2	1
	Kopinya Ferencz rk.	2	3	3	3	4	3	4	3	3	3	1	3	4	2
15	Kovács János rk.	1	2	3	2	3	3	2	1	1	2	2	2	3	2
	Kühár János rk.	1	1	2	1	1	2	1	1	1	1	2	2	1	1
	Lenz Béla (ism.) rk.	1	3	3	3	3	3	2	2	2	3	1	2	3	2
	Mazol Gyula rk.	1	3	2	3	2	3	3	2	2	3	1	2	3	2
	Milhofer Samu izr.	3	3	3	3	4	4	4	4	4	3	3	3	4	2
20	Molnár Lajos (ism.) rk.	2	3	3	3	4	3	3	1	2	2	3	2	4	2
	Pevecz Gyula rk.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	2	3	2
	Pollák Hugó izr.	1	3	2	3	2	3	3	3	3	3	1	3	3	2
	Pozsgai István rk.	1	2	3	2	3	3	3	3	2	3	1	2	3	1
	Schwarz Antal izr.	2	3	4	4	4	4	3	4	4	3	3	3	4	3
25	Simon Antal rk.	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	2	2	4	3
	Simon Elek (ism.) rk.	2	2	3	2	3	3	3	3	3	3	1	2	4	2
	Sissovich Lajos rk.	1	2	3	1	3	3	2	2	2	3	2	3	3	3

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számtan	Mértan	Természetrajz	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépírás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
		30	Soós Pál rk. Sömen Győző rk. Tkalcsecz Lajos rk. Vörös Gyula (ism.) rk. Vörös Lajos rk. Wortmann Henrik izr.	2 1 3 3 3	2 1 3 2 3	3 1 3 3 3	3 1 3 2 3	2 1 3 4 3	3 1 3 3 3	2 1 3 3 2	3 1 2 1 2	3 2 3 3 2	2 2 2 1 2	2 2 2 1 2	3 2 2 1 3

Favító vizsgálatot tehetnek: Apatits János, Fürst Albert, Kopinya Ferencz, Molnár Lajos és Vörös Gyula.

Osztályisméltésre utasíttatnak: Gállics Tamás, Milhofer Samu és Schwarz Antal.

II. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Számtan	Mértan	Természetrajz	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépírás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
		5	Bisell Béla rk. Bognár Kálmán rk. Dervarics Jenő rk. Deutsch József izr. Deutsch Lajos izr. Düh István rk. Kemenczey Károly rk. Mészáros Elek helv. Mitzger Vilmos izr.	1 2 2 1	1 3 4 3	1 3 3 3	1 2 3 3	1 3 4 3	1 3 4 3	1 2 2 2	2 3 3 3	2 3 2 3	2 3 2 3	2 2 2 3	1 3 2 3
10	Oslaj József rk. Rádli Viktor rk. Stessel Károly rk. Strasser Gyula rk.	1 1 1 3	1 1 3 3	1 2 3 1	1 1 3 3	1 2 3 3	1 2 3 3	1 2 3 2	1 2 3 2	1 3 3 2	1 2 3 2	2 2 2 2	1 2 1 2	1 2 3 3	1 1 2 2
15	Varga József rk. Vogel Albert izr.	3 1	4 3	3 3	3 2	4 3	3 2	2 2	3 3	3 2	3 2	2 2	2 2	4 3	2 2

Favító vizsgálatot tehetnek: Dervarics Jenő, Deutsch József, Kemenczey Károly és Varga József.

III. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számítan	Mértan	Természetrajz	Egészségségtan	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Szépíráás	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
	Both Lajos rk.	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	4	3	2	3	4	2
	Doma István rk.					k	i	m	a	r	a	d	t				
	Hartner Károly rk.	1	1	1	1	2	1	2	1	1	2	2	1	1	1	2	1
	Kovács József rk.	1	1	2	2	2	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2
5	Kulesár Károly rk.	2	3	2	2	3	2	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2
	Küronya István rk.	1	3	3	3	3	3	3	3	2	1	3	1	1	2	3	2
	Óriás János rk.	1	3	2	2	2	3	3	1	1	3	3	3	1	3	3	1
	Pichler Richárd rk.	3	3	1	3	3	2	3	3	3	2	3	2	2	2	2	2
	Sáfár Gergely rk.	1	2	3	2	1	1	1	1	1	2	3	3	2	2	2	2
10	Wortmann S. izr.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	2	2	2	2	1	1

Favító vizsgálatot tehet: Both Lajos.

IV. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Földrajz	Történelem	Számítan	Mértan	Természettan	Szabadkézi rajz	Mértani rajz	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
	Angyán János rk.	3	3	3	2	2	3	3	3	2	3	1	2	3	2
	Brüll Adolf izr.	1	3	1	2	2	2	2	3	2	3	2	3	3	2
	Dervarics Elemér rk.	3	4	3	3	3	3	3	3	4	2	1	4	2	
	Freyer Mór izr.	1	2	2	2	2	2	2	3	2	2	2	2	3	2
5	Illés József rk.	1	2	2	1	1	1	1	2	1	1	1	1	2	1
	Mazol Emil rk.	2	2	2	1	2	2	2	2	2	2	1	2	3	2
	Monda Alajos rk.	3	4	2	3	3	4	3	3	3	4	1	3	4	2
	Sáfrán József rk.	1	2	1	2	1	2	2	3	2	2	1	2	2	2
	Sissoovich Károly rk.	2	3	2	1	1	3	3	3	2	2	1	2	3	3
10	Schwarz Nándor izr.	1	2	1	1	1	3	3	2	2	2	2	2	2	2
	Schwarz Rezső izr.	1	2	2	2	1	1	2	2	2	2	3	2	2	2
	Wendl Jenő rk.	3	4	2	3	3	3	3	3	4	1	2	4	2	

Wlassich József a IV. osztályról magánvizsgálatot tett a nagym. vall. és közokt. Miniszteriumnak 1892. aug. 10-én 32930. sz. a. kelt magas engedélye alapján.

Hartmann Béla a III. és IV. oszt. tananyagából összevont magánvizsgálatot tett 1892. évi szept. 21-én 40.792. sz. a. kelt magas miniszteri engedély alapján.

Favító vizsgálatot tehetnek: Dervarics Elemér és Wendl Jenő.

Osztályismétlésre utasítatik: Monda Alajos.

V. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történet	Alkotmánytan	Számítan	Könyvvitel	Természettan	Vegytan	Mértani rajz	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
		Grassonovits Géza rk.	1	2	3	2	1	2	2	1	1	2	2	2	2
Monda Ferencz rk.	3	3	3	3	2	3	3	2	2	3	1	2	3	2	2

VI. OSZTÁLY.

Folyó szám	A tanuló neve és vallása	Hittan	Magyar nyelv	Német nyelv	Történet	Számítan	Könyvvitel	Vegytan	Gazdaságtan	Mértani rajz	Ének	Testgyakorlat	Szorgalom	Magaviselet
		Beck Hugó izr.	1	2	2	2	3	3	1	1	2	1	fm	3
Koch Henrik rk.	2	1	1	2	2	2	1	1	2	1	2	2	2	
Skerlak László ag.	1	1	1	1	1	1	1	1	1	2	1	1	2	
Szalaváry János rk.	2	2	3	2	2	2	1	1	1	1	1	2	2	

Az érdemsorozatnál használt számjegyek és rövidítések magyarázata.

1. A számjegyek jelentése:

a) Az előmenetelben :

- 1 = jeles,
2 = jó,
3 = elégséges,
4 = elégtelen.

b) A szorgalomban :

- 1 = ernyedetlen,
2 = dicséretes,
3 = változó,
4 = hanyag.

c) Az erkölcsi magaviseletben :

- 1 = dicséretes,
2 = jó,
3 = türehető.

2. Rövidítések:

Ism. = ismétlő; rk. = róm. katolikus; ág. = ágostai hitvallású; helv. = helvét hitvallású; izr. = izraelita; fm. = felmentett.

**A hegedü-tanfolyamban résztvett növendékek
névsora.**

I. OSZTÁLY.

Bisell Béla,
Stessel Károly.

III. OSZTÁLY.

Both Lajos,
Hartner Károly,
Kovács József,
Kulcsár Károly,
Küronya István,
Óriás János,
Pichler Richárd.

IV. OSZTÁLY.

Angyán János,
Brüll Adolf,
Illés József,
Monda Alajos,
Sáfrán József,
Sissoovich Károly,
Wendl Jenő.

V. OSZTÁLY.

Monda Ferencz.

VI. OSZTÁLY.

Koch Henrik.

A TANULMÁNYI EREDMÉNY ÁTTEKINTÉSE.

Tantárgy

	I. osztály		II. osztály		III. osztály		IV. osztály		V. osztály		VI. osztály		I—VI. osztály															
	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó	jeles	jó														
Hittan	12	10	8	1	6	4	2	6	2	1	1	2	2	33	20	16	1											
Magyar nyelv	4	11	16	4	4	1	6	3	1	1	1	2	2	13	22	31	5											
Német nyelv	3	5	21	2	4	2	7	3	3	2	1	1	1	15	18	56	2											
Földrajz	4	7	17	3	5	2	6	2	4	3	3	3	3	15	18	29	3											
Történelem	4	7	17	3	5	2	6	2	4	3	3	3	3	8	11	8	3											
Alkotmánytan	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.										
Számítan	4	6	14	7	4	4	6	4	2	1	1	1	2	1	1	1	11											
Mértan	3	3	21	4	3	3	6	1	3	4	1	5	6	1	2	1	5											
Könyvtétel	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.										
Természetrajz	6	6	16	3	3	7	3	5	1	3	3	2	2	14	14	22	3											
Egészségtan	.	.	.	.	.	.	.	5	2	2	.	.	.	.	.	.	.											
Természettan	.	.	.	.	.	.	.	5	2	2	.	.	.	.	.	.	.											
Vegytan	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.											
Gazdaságtan	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.	.											
Szabadkézi rajz	6	10	13	2	2	3	8	3	4	2	1	8	3	4	.	4	2											
Mértani rajz	5	13	11	2	2	3	7	1	3	4	1	6	3	.	.	12	26											
Szépíráás	1	12	18	.	3	5	5	3	2	3	3	3	2	.	2	2	7											
Enek	9	14	8	.	3	11	2	4	2	3	.	1	1	.	.	8	26											
Testgyakorlat	1	18	11	.	3	7	3	5	4	2	7	4	1	3	1	25	11											
Osszesen	58	115	174	24	39	48	61	7	49	37	39	1	32	63	42	7	5	11	8	.	24	16	3	.	207	290	327	39

IX.

Kimutatás az intézetből eltávozott tanulókról.

Hová távozott	Az 179 ² / ₃ -tól a mult tan. végéig összesen	A mult tanév végén						A jelen tanév alatt						Összesen	
		I	II	III	IV	V	VI	I	II	III	IV	V	VI		
		Más polgári iskolába	33	3	2	3	—	—	—	—	—	—	—		—
Kereskedelmi »	16	—	—	—	4	—	—	—	—	—	—	—	—	—	20
Gymnasiumba	31	3	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	36
Reáliskolába	7	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7
Tanítóképezdébe	46	—	—	—	1	—	1	—	—	—	—	—	—	—	48
Elemi iskolába	9	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	9
Gazdasági pályára	13	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	13
Kereskedelmi pályára	50	1	4	1	—	—	1	—	—	1	—	—	—	—	58
Iparos pályára	77	2	2	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	82
Írnoki v. díjn. állásra	13	—	—	—	1	—	2	—	—	—	—	—	—	—	16
Postához	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Vasúthoz	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	—	—	2
Katonai pályára	3	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3
Árvaházba	1	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1
Pályát nem választott	16	—	—	—	—	—	—	2	—	—	—	—	—	—	18
Ismeretl. állásban van	13	—	1	—	—	—	—	—	1	—	—	—	—	—	15
Meghalt	2	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	2
Összesen	333*	9	10	5	7	—	5	2	1	1	—	—	—	—	373

*) Lásd az intézet mult évi «Értesítő»-jét.

X.

TORNAVERSENY.

A nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. Miniszterium már a mult tanévben 1892. évi május 31-én 1193. eln. sz. alatt elrendelte, hogy a tanintézetek minden év végén a rendes előadások után tornaversenyt rendezzenek, mely egyszersmind az iskola nyilvános tornavizsgálata leendő. A mult évben nem tarthattunk versenyt, mert a rendelet későn érkezett meg hozzánk. Az idén is merültek fel nehézségek, melyeket azonban végre mégis sikerült legyőznünk.

Tornaversenyünket kedvező időjárás és szépszámu közönség élénk érdeklődése mellett június 22-én tartottuk az új vágóhid melletti legelőn, melyet e célra a város t. előljárósága szives volt nemcsak átengedni, hanem planiroztatni is. A versenytér a tűzoltó-egyesület által készséggel átengedett zászlókkal volt fel-diszítve.

A versenytérre a növendékek dobszó mellett, zászló alatt négyes rendekben délután 4 órakor vonultak ki; rövid pihenés után kezdetét vette a vizsgálat, illetőleg verseny, melynek lefo-lyása a következő volt.

A) Szabad- és rendgyakorlatok:

I. csapat. (I. és II. osztály). Sorfelállítás, igazodás; nyitódás és zárkozás üteny szerint; negyed- és félfordulatok; kettős sorok képzése. — Különféle taggyakorlatok helyben és menetközben. — Kötélhuzás.

II. csapat. (III.–VI. osztály.) Rendgyakorlatok: sorfelállítás, igazodás, nyitódás és zárkozás gyors ütenyben; negyed- és félfordulatok; ellenvonulások és csapatkanyarulatok; lionféle felvonulás; kettős és négyes sorok alakítása helyben és menetközben; három sorral gúla alakítás; kötélhuzás. — Kargyakorlatok botokkal és súlyzókkal.

B) Verseny.

1. Versenyfutás.

I. csapat.

Első győztes: *Stessel Károly* II. osztályu tanuló.

Második győztes: *Düh István* és *Strasser Gyula* II. oszt. tanulók (egyszerre érkeztek be.)

II. csapat.

Első győztes: *Skerlák László* VI. oszt. tanuló.

Második Győztes: *Szalaváry János* VI. oszt. tanuló.

2. Magas ugrás.

I. csapat.

Győztes: *Stessel Károly* II. oszt. tanuló. (Ugrókötel magassága = 112 cm.)

II. csapat.

Győztes: *Skerlák László* VI. oszt. tanuló. (Ugrókötel magassága = 128 cm.)

3. Távolság-ugrás.

I. csapat.

Győztes: *Stessel Károly* II. oszt. tanuló. (Az ugrókötel magassága 88 cm.; az ugródeszka távolsága az ugróállványtól 228 cm.)

II. csapat.

Győztes: *Szalaváry János* VI. oszt. tanuló. (Az ugrókötel magassága 97 cm.; az ugródeszka távolsága az ugróállványtól 303 cm.)

A versenyfutásnál a távolság 120 meter volt, melyet az I. csapat növendékei 19—20 mp.; a II. csapatbeli tanulók pedig 17—18 mp. alatt tettek meg.

A győztesek elismerő okiratot és pénzbeli jutalmat nyertek. Pénzbeli jutalmazásra a tantestület a majális jövedelmének*) kamataiból 9 frtot használt fel. Az igazgató, Pataky Kálmán rendes és Németh Mihály tornatanárokból alakult versenybiróság a jutalmakra nézve olyképp állapotott meg, hogy az I. győztesek elismerő okiratot, a II. győztesek pedig 1—1 ezüst frt. jutalma-

*) A takarékpénztárban e czimen elhelyezett összeg jelenleg 133 frt 08 kr.

kapjanak ; a kik pedig több versenyben első győztesek, azok az elismerő okiraton kívül 2—2 ez. frtot is nyerjenek jutalmul.

Ezen megállapodás folytán *Stessel Károly* II. oszt. tanuló elismerő okiratot és 4 frtot, *Skerlák László* VI. oszt. tanuló elismerő okiratot és 2 frtot, *Szalaváry János* VI. oszt. tanuló elismerő okiratot és 1 frtot, végre *Düh István* és *Strasser Gyula* II. oszt. tanulók 1—1 frtot kaptak jutalmul.

Tekintve, hogy fedett tornahelyiséggel nem rendelkezünk s hogy e miatt a tornászat tanítása csak az őszi és tavaszi hónapokban folyik, ilyenkor pedig az időjárás szeszélyei miatt az órák gyakran elmaradnak: első tornaversenyünk eredményével meglehetünk elégedve. A szép sikerben a növendékek jóakarátán kívül a főérdem mindenesetre Németh Mihály tornatanáré, a ki időt és fáradságot nem kimélve, rendkívüli órákban is iparkodott a különböző körülmények okozta hiányokat pótolni, s a növendékeket a verseny idejéig kellőleg begyakorolni.

Mielőtt a versenyről szóló jelentésemet bezárnám, kötelességemnek tartom a város t. előljáróságának a versenytér átengedéséért s rendbehozataláért, a tűzoltó-egyesületnek pedig a zászlók szives átengedéséért hálás köszönetemet nyilvánítani.

XI.

JÓTÉKONYSÁG.

Intézetünk a lefolyt tanévben is több oldalról részesült a jótékonyság áldásában. Örömmel nyitjuk meg tehát ezen rovatot, hogy iskolánk nemeslelkű jótévőinek mélyen érzett hálánkat kifejezzük s egyuttal őket arra is kérjük, hogy jóindulatukat és pátfogásukat az intézet és növendékei iránt továbbra is megtartani sziveskedjenek.

1. Ngos. Dr. Mandel Pál országgyűlési képviselő ur szegénysorsu és szorgalmas növendékeink részére 100 frtot kegyeskedett adományozni, mely összeg karácsony előtt, az I. időszakról szóló értesítő kiadása alkalmával 15 tanuló között osztatott ki.

2. A helybeli takarékpénztár nagyérdemü igazgatósága a takarékpénztár mult évi üzleti tiszta nyereseményéből az idén is 60 frtot sziveskedett tanszerek beszerzésére adományozni

3. Az «Alsó-Lendva—Nempthy» uradalmak tek. főbérnöksége 24 köbmeter tüzfát sziveskedett adományozni iskolánk részére.

4. Ingyenes élelmezéssel segélyeztek 10 tanulót a helybeli közönség körében a következő jótévők:

Hajós Mihály, Kiss Pál és Rósás János urak 1—1 tanulónak egész éven át, dr. Józsa Fábián ur 1 tanulónak 9 hóig, Fuss Nándor ur 1 tanulónak 7 hóig, Balogh Árpád ur 1 tanulónak 2 hóig, 1 tanulónak 3 hóig s 1 tanulónak 1½ hóig, Sissovich Károly ur 1 tanulónak 3 hóig, 1 tanulónak 1 hóig s 1 tanulónak 1½ hóig, Isoó Ferencz és Hajas József urak 1—1 tanulónak 3—3 hóig, Nuszer János és Stein Antal urak 2—2 tanulónak 1—1 hóig,

özv. Gordignáni Ferenczné urnő és Kovács János ur 1—1 tanulónak 1¹/₂—1¹/₂ hóig, Nagy József, Rósás János és Ferber József urak 1—1 tanulónak 1—1 hóig adtak teljes ételmezést.

Balázs Béla ur hetenként 2 napon ebédet, Matyasovszky Vincze és Nagy József urak hetenként 1—1 napon ebédet és vacsorát, Rósás János és Zakó Dániel urak pedig hetenként 1—1 napon teljes ételmezést adtak 1—1 tanuló részére egész éven át; Guttmann József ur pedig ugyancsak az egész éven keresztül hetenként 1—1 napon 2 tanuló látott el teljes ételmezéssel.

5. A szorgalomban, tanulásbeli előmenetelben s jó magaviseletben kiváló növendékeink megjutalmazása végett az iskolaszék által kibocsátott gyűjtőiven a következő adományok folytak be:

A hercegi uradalom tek. főbérnöksége 5 frtot volt szives adományozni, Hajós Mihály ur 4 frtot, Karabélyos Elek és Fuss Nándor urak 3—3 frtot, Laubhaimer Oszkár és Nuszer János urak 2—2 frtot, dr. Brünner József, Csesznák Ödön, Csukics Adolf, Freyer Fülöp urak, özv. Gordignáni Ferenczné urnő, dr. Józsa Fábián, Matyasovszky Vincze, Nagy József urak, özv. Nagy Lászlóné asszonyág, Pollák Lázár, Sissoovich Károly, Szmodis Viktor, Schwarz Jakab, dr. Wollák Adolf és Wortmann Benő urak 1—1 frtot, Arnstein Simon ur 1 koronát, Brenner György, Brüll Lipót, Deutsch Miksa, Fuchsz János, Krebsz László, N. N. és Stein Antal urak 50—50 krt, Ehrenreich János és Weisz Lipót urak 40—40 krt, Ferber József ur 30 krt és N. N. 20 krt.

Befolyt tehát a gyűjtőiven összesen: 38 frt 80 kr. és 1 korona. Ezenkívül Guttmann Lajos urtól Székes-Fehérvárról is kaptunk 1 frtot jutalmazásokra.

Fogadják a nemesszivü jótevők hazafias czélu adományaikért leghálásabb köszönetünket!

XII.

Segélyezett és jutalmazott tanulók.

1. A tandíj fizetése alól felmentettek, még pedig a) az egész évi tandíj alól: Apatits János, Grosz Béla, He-lyes Géza, Káply Elemér. Kodela József, Kollár Károly, Kovács János, Lencz Béla, Milhofer Samu, Simon Antal, Simon Elek, Perecz Gyula, Tkalcsecz Lajos, Vörös La-jos, Sömen Győző és Wortmann Henrik I. oszt., Bognár Kálmán, Düh István, Mészáros Elek, Stessel Károly és Varga József II. oszt., Kovács József és Küronya István III. oszt., Angyán János, Illés József, Monda Alajos, Sáf-rán József és Wendl Jenő IV. oszt., Monda Ferencz V. oszt. és Beck Hugó VI. osztályu tanulók. b) A félévi tan-díj alól felmentettek: Oslaj József és Rádli Viktor II. oszt., továbbá Schwarz Rezső IV. osztályu tanulók.

2. Tankönyvekkel és rajszerekkel ellátottak illetőleg segélyeztettek az a) és b) alatt felsoroltak — Mészáros Elek kivételével — továbbá Soós Pál I. oszt. tanuló.

Az elengedett tandíjak összege 298 frt 50 kr., a szegény tanulók részére beszerzett 16 drb. tankönyv ér-téke 9 frt 17 kr., és így az iskolaszék által intézetünk szegény tanulói részére nyújtott segély összesen 307 frt 67 kr. —

3. A dr. Mandel Pál képviselő ur által segélyezésre adományozott 100 frtból Apatits János, Sömen Győző, Vörös Lajos I. oszt., Rádli Viktor II. oszt. és Schwarz Rezső IV. oszt. tanulók 10—10 frtot, Grosz Béla, Káply

Elemér, Kollár Károly, Simon Elek I. oszt., Düh István, Mészáros Elek II. oszt. Kovács József III. oszt. Illés József, Sáfrán József IV. oszt. és Beck Hugó VI. oszt. tanulók 5—5 frt segélyt kaptak.

Ingyenes étellemezzel segélyezettettek: Apatits János, Kovács János, Lencz Béla, Simon Antal I. oszt., Düh István, Varga József II. oszt., Kovács József III. oszt., Angyán János, Monda Alajos IV. oszt. és Monda Ferencz V. osztályu tanulók.

5. A tápintézeti alap kamataiból félévenként 18 frt 84 kr. segélyben részesült Kemenczey Károly II. osztályu tanuló.

6. A Molnár-féle 400 frtos alapítvány kamataiból szorgalom-, jó előmenetel- és magaviseletért Sömen Győző I. oszt. tanuló 12 frt 33 krt, Rádli Viktor II. oszt. tanuló pedig 12 frtot kapott jutalmul.

7. A helybeli közönség szives adakozásából összegyűlt 38 frt 80 kr., 1 korona s Guttman Lajos ur által vidékről postán beküldött 1 frt következőkép használtott fel:

a) Általános előmenetel-, szorgalom- és jó magaviseletért Kühár János I., Düh István II., Illés József és Schwarz Rezső IV. oszt. tanulók 3—3 ezüst frt jutalmat nyertek. — Bisell Gyula I. oszt. tanuló Stevenson «Kincses sziget» czimü művét, Dreissiger Izidor I. oszt. tanuló «Robinson Crusoe történetét», Oslaj József II. oszt. tanuló Simonyi Jenő «Idegen népek közt, messze földön» czimü munkáját, Bisell Béla II. oszt. tanuló Lady Brassey «Utazás a Napsugáron» czimü művét, Wortmann Henrik III. oszt. tanuló Márki «Magyar Pautheon»-ját, Hartner Károly III. oszt. tanuló Garay János «Szent László» czimü művét, végre Skerlák László VI. oszt. tanuló Vámbery Ármin «Középázsiai utazásai»-t nyerte jutalmul.

b) A rajzban tett előhaladásért Kúhár János és Sőmen Győző I. oszt., Kovács József III. oszt., Illés József IV. oszt. és Skerlák László VI. oszt. tanulók 2—2 ez. frt jutalmat nyertek.

Kiosztatott tehát készpénzben: 22 frt, jutalomkönyvekben: 15 frt 04 kr.; a megmaradt 3 frt 26 kr. összeg a jövő évben fog felhasználtatni.

XIII.

SZÜKSÉGES TUDNIVALÓK.

1. Az alsó-lendvai polgári fiiskolában a jövő 1893–94. iskolai évre a beiratások szeptember 1., 2. és 3-ik napjain délelőtt 9–12 óráig a tanácskozási teremben eszközöltetnek. A beiratásra a tanulók szülőik vagy ezek helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni.

2. A polgári iskola I. osztályába szabályszerűen csak oly tanuló léphet be: a) a ki legalább a 9. évet betöltötte; b) kinek az elemi iskola IV. osztálya számára kiszabott tantárgyakban elegendő jártassága van és ebbeli ismereteit egy, e végre rendelt felvételi vizsgálat után igazolja. Az I. osztályba belépni szándékozó tanulók tehát kötelesek felvételi vizsgálatot tenni a magyar írás- és olvasásból, magyar nyelvből, földrajzból és számolásból.

A felvételi vizsgálatok a beiratási napokon d. u. 2 óraker tartatnak; ugyanekkor lesznek a javító vizsgálatok is. A felvételi és javító vizsgálatok díjtalanok.

3. A polgári iskolába lépő tanuló, bármely nemzetiséghez tartozik, köteles a magyar nyelvet is tudni annyira, hogy a törvény által ezen iskolában elrendelt magyar nyelvi oktatásban fennakadás nélkül részt vehessen.

4. A polgári iskola bármely osztályába felvehető minden oly tanuló, ki koránál fogva az általa kijelölt osztályba beillik, és az azon osztályban megkívántató előkészültségről vizsgálat után bizonysgot tesz.

5. A középiskolából polgári iskolába való átlépés a nagym. vallás- és közoktatásügyi miniszter urnak 1889. évi május 12-én 6364. szám alatt kiadott rendelete értelmében történhetik a) *elsőrendű bizonyítvány alapján*; b) *másodrendű bizonyítvány alapján*, ha az illető tanuló a gymnasiumban latin vagy görög nyelvből, reáliskolában francia nyelvből kapott elégtelen osztályzatot, de a többi tantárgyból legalább elégséges érdemjegye van. Azon tantárgyakból azonban, melyeket az átlépni akaró tanuló a középiskolában nem tanult és mely a polgári iskola későbbi osztályaiban nem fog pótolhatni, felvételi vizsgálatra kötelezendő; ha erre előkészülve nem volna, az előkészületre az osztályvizs-

gálat idejéig terjedő határidő engedélyezhető, s csakis a felvételi vizsgálat előzetes sikeres letétele után bocsátható osztályvizsgálatra.

c) Oly tanuló, ki a középiskolában a latin, görög, illetve francia nyelvet leszámítva, egy, vagy legfeljebb két tantárgyból kapott elégtelen osztályzatot, szintén felhető a polgári iskola következő felsőbb osztályába sikeres javító, illetve felvételi vizsgálat alapján, mihez a kir. tanfelügyelő engedélye szükséges.

d) Oly tanuló, ki a középisk. valamely osztályát eredménytelenül ismételte, a polgári iskola megfelelő, sőt amennyiben a fentebbi pontok feltételeinek is megfelel, magasabb osztályába is felvehető.

6. Valamely polgári iskolánál elégtelen osztályzatot nyert tanuló rendszerint csak ezen iskolánál tehet javító vizsgálatot. A javító vizsgálatnak más polgári iskolánál való letehetése csak rendkívüli körülmények között, ezen utóbbi iskola felett álló kir. tanfelügyelő engedélyével történhetik meg és akkor a bizonyítványra vezetendő javító záradékban az engedély száma és kelte idézendő.

7. A polgári iskolába való felvételre az 1887. évi 22-ik törvényczik alapján multhatatlanul megköveteltik minden 12 évet betöltött tanulótl, hogy hiteles hatósági bizonyítvánnyal igazolja:

- a) hogy a legutóbbi 5 év alatt védhímlővel újra oltatott; vagy
- b) hogy az újraoltás alól orvosilag felmentetett.

8. A polgári iskola 4 alsó osztályából átléphet a tanuló a középiskolák megfelelő osztályába; azonban, ha gymnasiumba akar menni, a latin nyelvből, ha pedig reáliskolába, a francia nyelvből felvételi vizsgálatot kell tennie.

9. A polgári iskola IV. osztályát végzett tanuló, ha életkora engedi, átléphet a) *tanítóképezésébe*; b) *kereskedelmi középiskolába*; c) *középiskolába*; d) *az országos mintarajztanodába*; d) *a cs. kir. valamint a m. kir. hadapród (cadet) iskolába*.

10. A polgári iskola VI. osztályát végzett tanuló előtt a következő pályák állanak nyitva: a minősítési törvény értelmében lehet községi és körjegyző; alkalmazható különféle állami hivataloknál, kereskedelmi és ipari vállalatoknál és pénzügyintézetknél mint hivatalnok.

Ha tovább akar tanulni, átléphet a gazdasági és állatorvosi tanintézetekbe, a posta- és táviró tiszteket képző, valamint a Budapesten szervezett vastui tisztképző tanfolyamra és rajztanárképzőbe.

11. **A tanulók részéről a beiratkozás alkalmával fizetendő díjak:** a) tandíj: 8 frt; b) tanári könyvtári illeték: 1 frt 50 kr.; c) ifjusági könyvtári illeték: 50 kr.; d) tanítói nyugdíjintézeti járulék: 15 kr.

